

Báo Ứng

Thuở ấy, khi Phật đang thuyết pháp tại tịnh xá Kỳ Viên, có một vị Trưởng giả rất giàu có, ông ta chỉ có mỗi một đứa con trai vừa mới cưới vợ, vợ chồng tương kính như tân, yêu thương khăng khít.

Một ngày nọ cô vợ rủ chồng ra vườn hoa sau nhà chơi. Người chồng nhìn thấy trên cây hoa nở rộ rực rỡ, biết vợ mình rất ưa nên nảy ý muốn hái tặng cho nàng. Anh trèo lên cây, đang lúc mãi mê hái hoa thì thành linh cây gãy, anh té lộn cổ xuống đất, chết ngay.

Lúc đó cả nhà như phủ màu tang, già trẻ lớn bé gì đều khóc lóc bi thương, tới nước xỉu lên, xỉu xuống... Họ trách trời oán đất không bảo vệ con trai họ. sau khi an táng chàng trai xong, họ vẫn đau lòng không nguôi.

Phật thương xót họ ngu si, liền đi tới an ủi họ. Phật bảo Trưởng giả:

- Các người đừng quá bi lụy như thế, nên biết rõ là vạn vật đều vô thường, không có gì trường cửu. Có sinh thì phải có tử, phúc họa luôn đi liền nhau. Hiện giờ có ba chỗ đang vì chàng trai này khóc lóc cũng hết sức thương

**tâm khổ não. Vậy thì chàng trai này là con ai?
Ai mới là thân nhân thực sự của chàng?**

Rồi Phật nói:

Mạng sống như hoa, như trái chín

Hoa tất phải tàn, trái sẽ rơi

Sinh ra, tử đờĩ sẵn rồi

Nào ai sống mãi muôn đời đượĩ đầu?

Người không biết đắm sâu trong ái

Dục trói người, trở lại... thọ thại

Mang thân nhưng chẳng lâu dài

Đời như sương gặp nắng phai vôi vàng

Thân xác hữu hình nên phải hoại

Giác tính vô hình nên còn hoàĩ

Vọng chấp sinh tử miệt mài

Tùy theo nghiệp báo đỏi thay sáu đườĩ

Tội phúc đã tạo, không hề mất

Không thể chỉ nhìn trong một đời

Tự mình làm tự thọ khổ vui

Hình hài mất, giác tâm chẳng mất!

**Trưởng giả nghe Phật giải thích sâu não diệu
đần, ông quì trước Phật thưa:**

**- Con trai của con chẳng biết đời trước nó làm
nên tội gì mà nay phải yếu mệnh như vậy, xin
Ngài giải thích cho chúng con hiểu?!**

Phật kể:

**“ Thuở xa xưa về trước có một thằng bé cầm
cung tên dạo chơi cùng với ba đứa bạn. Trông
thấy con chim đậu trên cành cây, thằng bé nọ
liền giương cung lên bắn, ba đứa bạn nó thì
đứng bên ngoài hò reo:**

**Thế là thằng bé bắn chết con chim nhỏ, ba
đứa bạn khoái chí ngợi khen, rồi chúng chia
tay nhau, ai về nhà nấy.**

**Sau đó chúng trải qua vô số kiếp sinh tử,
thường gặp nhau và cùng thọ chung quả báo.**

**Và kiếp gần đây nhất, ba đứa bé đứng bên
ngoài cổ vũ việc giết chóc ấy, một đứa sinh về
cõi trời, một đứa sinh vào làm long vương nơi
biển, và một đứa là ông đây.**

**Còn thằng bé bắn chim, kiếp vừa rồi nó mới
sinh vào cõi trời, làm con của vị thiên tử (từng
là bạn cổ vũ nó giết chóc khi xưa), song nó lại**

yếu mạng, chết sớm. Thân quyền trên thiên giới còn đang khóc thương con sụt sùi thì nó đã xuống đây làm con ông. Ông khóc nó chưa ráo nước mắt thì nó đã đầu thai vào làm con thằng bạn là long vương dưới biển. Và mới vừa sinh ra một ngày thì nó lại bị con chim đại bàng cánh vàng bắt ăn thịt. (con chim này chính là con chim thuở xưa bị nó giết)''.

Kể xong Phật nói tiếp:

Ông đã hiểu ra rồi chứ? Ba đứa bé ngày xưa đứng bên ngoài vỗ tay cười vui, cổ xúy việc giết chóc, giờ đều ở ba cõi khác nhau, cùng có chung niềm đau và đồng ở địa vị người cha khóc thương con. Ngày xưa các ông cười thỏa thích bao nhiêu thì ngày nay thảm sầu gấp bội, các ông phải đổ rất nhiều nước mắt khóc lóc, hoàn toàn không biết là mình đang trả báo cho một niệm ác khởi từ thời quá khứ. Các ông ngày xưa từng cổ vũ, khích bác, háo hức nhìn cái chết của con chim nhỏ thì bây giờ cũng được nhìn cái chết của chính nóm ruột mình để hiểu thế nào là nỗi khổ tâm khi tâm tình mình yêu quý nhất bị đoạn lìa. Muốn dứt khổ thì tốt nhất là đừng khởi tâm ác, đừng nói ác, đừng làm ác và phải biết trân trọng mạng sống của muôn loài.

Rồi Phật kết luận:

**Tâm tạo ra tam giới
Thiện bất thiện, năm cõi
Hạnh ám thì gặp tối
Chỗ đến ứng theo nhân
Ba cõi tùy theo nghiệp...
ta tạo mà thọ sinh
Gieo nhân gì gặt nấy
Báo ứng tựa bóng hình.**

**Phật nói xong liền dùng thần lực khiến
Trưởng giả nhớ rõ chuyện đời trước, lúc này
ông đã tỉnh ngộ và ngùi ngoai buồn phiền.
Ông chấp tay quì trước Phật kính cẩn thưa:**

**- Bạch Thế Tôn! Cả nhà con giờ xin được làm
qui y Ngài, nguyện thọ trì ngũ giới, làm đệ tử
tại gia.**

**Phật truyền giới cho họ, vì họ giảng pháp thế
gian vô thường. Họ nghe xong thấy đều hoan
hỉ và chứng sơ quả.**